

Turvallinen toimintaympäristö – Suomen Urheiluliitto

Hyväksytty SUL:n hallituksen kokouksessa 29.6.2024

Tavoite

- Urheilu on turvallinen valinta kaikille siihen osallistuville. Toiminnasta saa positiivisia kokemuksia kannustavassa ja arvostavassa ilmapiirissä. Pidämme kaikki turvassa kiusaamiselta, häirinnältä, rasismilta ja epäasialliselta käytökseltä.
- Toimintamme on fyysistä ja henkistä terveyttä ja hyvinvointia edistävä sekä terveellisiin elämäntapoihin kannustava. Olosuhteet ovat turvalliset. Urheilija pystyy arjessaan yhdistämään tasapainoisesti tavoitteellisen urheilun ja opiskelun. Toiminta tukee sosiaalista turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä.

Toimenpiteet

- Sitoudumme lasten ja nuorten urheilun yhteisiin linjauksiin, joiden perustana on lasten oikeudet.
- Luomme positiivisen ja kannustavan ilmapiirin, missä jokainen kokee olevansa arvostettu.
- Kannustamme jäsenseurojamme seurakohtaamisissa ja muun tiedottamisen avulla panostamaan epäasiallisen käytöksen ennaltaehkäisevään toimintaan.
- Suomen Urheiluliitto (SUL) on sitoutunut olympiakomitean hallinnoimaan keskitettyyn kurinpitoon. Suomen urheilun eettinen keskus (SUEK) vastaa tutkinnasta.
- SUL on laatinut jäsenseurojen tueksi vastuullisuuden tarkistuslistan huomioiden erikokoiset ja tasoiset seurat. [Vastuullisuuden tarkistuslista seuroille](#)
- Henkilökunnan ja jäsenseurojemme tueksi olemme luoneet yleisohjeen toimintamallista epäasiallisen käytöksen tapauksiin (Miten toimitaan, jos epäasiallista käytöstä ilmenee. (Liitteet 1.-3.).
- SUL:lla on kirjallinen toimintamalli ja nimetty yhdyshenkilö epäasiallisen käytöksen tapausten käsittelyyn.
- Suosittelemme rikostaustan selvittämistä myös alaikäisten kanssa toimivilta vapaaehtoisilta.
- Toimintamallimme ohjaavat terveellisiin elämäntapoihin ja päihteettömyyteen.
- SUL:n ohjaaja- ja valmentajakoulutuksien sisällöissä ja toimintatavoissa näkyy vastuullisuus ja ihmislähtöisyys sekä vuorovaikutustaidot ja ihmisten kohtaaminen. käsitellään vastuullisuusasioita turvallisen toimintaympäristön luomiseksi.
- Saamme jäsenseurojemme ohjaajat ja valmentajat suorittamaan SUL:n

valmentajalisenssin. Valmentajalisenssiin sisältyvät verkkokoulutuksina Vastuullinen valmentaja -ja Puhtaasti paras-verkkokoulutukset.

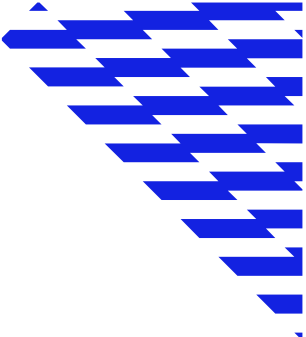
- Nuorten maajoukkuetiimien johdon jäseniksi, leirikouluttajiksi ja ohjaaja- ja valmentajakoulutusten kouluttajaksi valitaan ainoastaan valmentajalisenssin omaavia henkilöitä.
- Informoimme leiriurheilijoitamme sekä eri ikäluokkien maajoukkueissa mukana olevia urheilijoita turvalliseen toimintaympäristöön ja tilaan liittyvistä asioista.
- Otamme käyttöön urheiluyhteisön yhteisen Whistleblowing-ilmoituskanavan jäsenseuroillemme sekä henkilökunnallemme.
- Lähdemme mukaan yhtenä lajiliittona Pohjola vakuutuksen tukemaa ja Mieli ry:n vetämään Nuori Mieli urheilussa -toimintaan. Teemme yhteisen sitoumuksen muiden lajiliittojen ja Pohjola Vakuutuksen kanssa.
- SUL järjestää henkilökunnalleen säännöllisesti työtyytyväisyyskyselyn.
- Tuemme henkilökunnan terveyttä laajan työterveyshuollon ja työsuhde-etujen kautta.
- Hyödynnämme Et ole yksin -palvelun, SUEKin ja muiden asiantuntijoiden osaamista.

Materiaaleja (liitteinä)

- [Vastuullisuuden tarkistuslista seuroille](#)
- Yleisohje jäsenseuroille toimintamallista epäasiallisen käytöksen tapauksiin (Liite 1).
- SUL:n toimintaohje epäasiallisen käytöksen tapauksiin, jos henkilökuntaan kuuluva kokee, havaitsee tai hänelle kerrotaan epäasialliseen käytökseen liittyvästä. (Liite 2).
- Sovittelumalli seurojen tueksi (Liite 3).
- Tietoa sekä vinkkejä ennalta ehkäisevään toimintaan (mm. [Turvallisen seuran tarkistuslista](#)).
- [Et ole yksin-palvelu](#)
- [Lupa välittää ja lupa puuttua](#) Seksuaalinen ja sukupuoleen perustuva häirintä liikunnassa ja urheilussa
- Lasten turvallisuutta edistävät toimintatavat ja vapaaehtoisen rikostaustan selvittäminen

Mittarit ja seuranta

- Yhdyshenkilöt ja toimintamallit epäasiallisen käytöksen tapausten käsittelyyn (seurojen määrä). Seuranta: kyllä/ei, seurojen lukumäärä

- 
- SUL:n valmentajalisenssin suorittaneiden määrä
 - Vastuullinen valmentaja-verkkokoulutuksen suorittaneiden määrä
 - Ohjaaja- ja valmentajakoulutuksiin osallistuneiden määrä

Liite 1.

Yleisohje seuroille toimintamallista häirintätapauksiin

Alla on kuvattu yleisohje seuroille toimintamallista häirintätapauksiin. (Miten toimia, jos häirintää tapahtuu). Muokatakaa tätä apuna käyttäen seurallenne sopiva toimintamalli.

Lähde ja lisätietoa: [Lupa välittää - lupa puuttua-opas](#), Olympiakomitea

Puuttuminen häirintään – yleisohjeet

1. Toimitaan ennalta sovittujen toimintaperiaatteiden mukaan (seuran oma toimintaperiaate, kenelle ilmoittaa, kuka on urheilijoiden tukihenkilö, kuka seurassa tiedottaa ja voi kommentoida tapausta)

- Tärkeää, että kaikki tietävät, keneen voi olla yhteydessä.
- Tärkeää, että seuratoimijat tietävät, kuka seurassa voi kommentoida tapausta (jos esim. media yhteydessä, kenelle ohjata yhteydenotot).
- Seuran vastuuhenkilöt vievät asiaa eteenpäin.

2. Tarkistetaan huolellisesti kaikki valitukset ja epäilyt

- Kaikkiin valituksiin ja epäilyihin tulee aina suhtautua vakavasti.
- Kenenkään kokemusta ei saa vähätellä.
- Vaikka kysymyksessä ei olisikaan vakava epäily hyväksikäytöstä vaan henkilön käyttäytymisen liukuminen väärään suuntaan, on siihenkin puututtava. (mm. sovittelun avulla)

3. Puututaan rikosepäilyihin välittömästi

- Jos on syytä epäillä, että kysymyksessä on rikos eli rikoslaissa mainittu teko, on otettava viipymättä yhteyttä poliisiin sekä lasten ja nuorten kohdalla lastensuojeluviranomaiseen ja vanhempiin.

4. Hyödynnetään ulkopuolisia asiantuntijoita

- Tilannetta ei kannata hoitaa yksin, vaan keskustella heti neuvoa antavan vaitiolovelvollisen ammattiasiantuntijan kanssa.
- Suomen Urheiluliiton yhdyshenkilö: Tapio Rajamäki, 040 740 8300, tapio.rajamaki@sul.fi

5. Toimitaan lasten ja nuorten edun mukaisesti

- Mikäli aikuisen käyttäytyminen lasta tai nuorta kohtaan alkaa liukua väärään suuntaan, se otetaan puheeksi hänen kanssaan välittömästi.
- Mikäli lapsen tai nuoren käyttäytyminen aikuista kohtaan on epäasiallista, asiaan puututaan heti.
- Jos kyseessä on vakavampi epäily häirinnästä tai hyväksikäytöstä, mahdollisen

uhrin ja tekijän välinen kanssakäyminen katkaistaan, kunnes asia on selvitetty.

6. Viestitään selvästi ja totuudenmukaisesti

- Varmistetaan, että kaikkia osapuolia (mahdollista epäiltyä, uhria ja alaikäisen ollessa uhrina myös vanhempia) kuullaan huolellisesti tapahtuneesta.
- Huolehditaan siitä, että kaikki osapuolet tietävät, miten asian käsittely etenee ja mitä on tehty – onko esimerkiksi tehty ilmoitus lastensuojeluun tai poliisille.
- Ulospäin viestittäessä huolehditaan sekä mahdollisen uhrin että tekijän oikeusturvasta. Ulkoinen viestintä hoidetaan yhteistyössä Suomen Urheiluliiton kanssa.

Seuran toimintaperiaatteet tiivistetysti:

Seura...

- suhtautuu vakavasti häirintää koskevaan yhteydenottoon.
- valitsee vastuuhenkilöt, jotka vievät asiaa eteenpäin.
- toimii nopeasti ja johdonmukaisesti.
- keskustelee asiasta kaikkien asianosaisten kesken.
- poistaa epäilyllä kaikista seuran tehtävistä tutkinnan ajaksi.
- viestii asiasta yhteistyössä Suomen Urheiluliiton kanssa.
- valistaa koulutuksissa ja vanhempainilloissa häirinnän ehkäisystä ja toiminnasta mahdollisissa häirintätapauksissa.

Liite 2.

SUL:n toimintaohje henkilökunnalle epäasialliseen käytökseen puuttumisesta

Oma työyhteisömme:

1. Jos sinua kohdellaan väärin tai havaitset väärinkohtelua työyhteisössämme.

- Ota asia esille syrjintään, häirintään tai kiusaamiseen syyllystyneen kanssa tai katkaise tilanne.
- Tilanne ei useinkaan ole helppo, pyydä tarvittaessa kollegalta tai esihenkilöltä tukea puheeksi ottamiseen.
- Kirjoita tilanne ylös ja säilytä mahdolliset dokumentit.

2. Jos saat palautetta väärinkohtelusta

- Pysähdy ja kuuntele ennen kuin vastaat.
- Älä vähättele vastapuolen kokemuksia tai esitä vastasyytöksiä, vaikka palaute voi herättää voimakkaita tunteita.
- Pidä mielessä, että asian puheeksi ottaminen vaatii rohkeutta.
- Ole asiallinen ja ratkaisunhakuinen.

3. Ellei tilanne ratkea keskustelemalla tai jos keskustelu ei onnistu, ilmoita asiasta Eteenpäin

- Ota yhteys toimitusjohtajaan, esihenkilöön tai hallinto- ja vastuullisuuspäällikköön
- Kaikilla toimijoilla on myös mahdollisuus tuoda asiat esille esim. Suomen Urheilun Eettisen komitean ILMO-palvelun tai Väestöliiton Et ole yksin-palvelun kautta.

Jos sinuun otetaan yhteyttä:

- Tulee tehdä valitus tai huoli seuran toiminnasta tai seuran toiminnassa mukana olevan henkilön toiminnasta. Valitus voi tulla esimerkiksi vanhemmalta, urheilijalta tai seuran työntekijältä/vapaaehtoiselta), on jokainen SUL:n henkilöstöön kuuluva velvollinen tiedottamaan tästä välittömästi SUL:n hallinto- ja vastuullisuuspäällikölle tai toimitusjohtajalle.

Yhtenäinen tapa reagoida huoleen:

- Yhteydenottajaa kiitetään yhteydenotosta ja häntä kuunnellaan kiireettömästi.
 - Yhteydenottajalle pahoitellaan tämän kokemaa epäasiallista kohtelua.
 - Otetaan vastuu asian eteenpäinviemisestä. Kerrotaan, miten asia etenee.
 - Ennen asian selvittämistä ei luvata yhtä tai toista lopputulemaa asialle.
 - Luvataan, että yhteydenottajaan ollaan yhteydessä asiaan liittyen.
- (lähteenä Olympiakomitean malli)

Liite 3.

Sovittelu seuran toimesta

Luottamuksellisuus prosessin kaikissa vaiheissa (koskien sovittelun käynnistymistä, osapuolia ja lopputulemaa).

1. Mietitään, kuka seuran puolesta voisi toimia sovittelijana/sovittelijoina (ideaali kaksi sovittelijaa). Puolueeton sovittelija, joka sopii kaikille osapuolille.

2. Aloitus: Ilmoituksen saanut tai sovittelun itse käynnistävä taho kutsuu osapuolet keskusteluun puhelimitse tai sähköpostilla. Osapuolille annetaan tarpeenmukainen taustoitus.

3. Ratkaisukeskustelut

1. Sovitteleva yhteisökeskustelu seuran neutraalin toimijan johdolla:

- yksilölliset kuulemiskeskustelut (esim. puhelimitse)
- yhteinen sovitteleva keskustelu
 - sitoutuvat paremmin päätökseen, kun sopivat itse
- sovitut asiat lähetetään sähköpostiin (osapuolina esim. valmentaja, tai urheilija(t) tai muu seuraväki)

Tai

2. Ns. kolmikantakeskustelu seuran neutraalin toimijan johdolla:

- yhteiskeskustelu, jossa kuullaan kaikkia osapuolia ja sovitaan yhteiset toimintatavat ja toimenpiteet (osapuolina esim. urheilija, urheilijan vanhempi, valmentaja)

3. Seuranta

- Sovittelija on yhteydessä osapuoliin tarkistaakseen, onko sopimusta noudatettu (esim. 1kk sovittelun jälkeen).

Ohjeita sovittelijalle

- Ole kärsivällinen, älä tarjoa itse ratkaisuja, kuuntele!
- Esitä avoimia kysymyksiä. Avoimet M-kysymykset hyviä (Mitä..., Miten..., ...)
- Jokaisella ihmisellä on oma käsityksensä asioista ja tilanteista. Totuuksia voi olla useita.
- Varaa aikaa sovittelulle. Anna kaikille osapuolille tilaa puhua.
- Sopimusta ei saa "survoa" kiireellä kasaan. Kirjata sovitut asiat (laatu korvaa määrän). Sopu kuitenkin sopimusta tärkeämpi!